

Václav Fiala (nar. 1955) není díky Galerii G4 a jejím projektům v Chebu neznámým autorem. Už v roce 2002 připravil spolu s kurátorem Josefem Vomáčkou výstavu jednoho díla Socha pro gotický sloup v kostele svatého Bartoloměje, pro niž vytvořil jedno ze svých nejpůsobivějších děl – obří glóbus tvořený šesti obručkami, obepínající středový pilíř. V roce 2006 u příležitosti otevření areálu Krajinné výstavy u řeky Ohře zde nainstaloval deset monumentálních prací.

A konečně od roku 2013 stojí na kruhovém objezdu u „americké“ základní školy jeho vtipná typografická socha Kryptogram s nápisem CHEB. Nyní v GAVU Cheb prezentuje výběr soch omezený na jediný materiál – kámen. Lze předeslat, že až na ojedinělé akce, kde byl materiál předem určen místem konání, nikdy nepracoval s typickým českým sochařským kamenem – měkkým pískovcem. Naopak vždy preferoval kameny tvrdé umožňující pregnantní tvar a dokonale

hladký povrch, jako jsou mramory, žuly či diority. V posledních letech je začal dotvářet barvou, což v této oblasti představuje nezvyklou formální inovaci a zároveň návrat k dávno opuštěné praxi používané až do doby baroka.

Václav Fiala restartoval svou výtvarnou dráhu po roce 1989, když se nově obrátil k minimalistickému tvarosloví – nejdříve ve svých velkoformátových kresbách a v roce 1992 i jako sochař díky dvěma symposiím, Winged Arrow v Plzni v kovu a Grenzgänger

v rakouském Schwarzenbergu ve dřevě. Zprvu pracoval výhradně v těchto dvou materiálech. Kámen, v němž už dnes provedl desítky monumentálních i drobnějších soch, byl pro něj dlouho nedostupný, neboť vyžadoval speciální nástroje, prostor a zejména zkušenosti... Zlom přišel, když v polovině 90. let zvítězil se svým návrhem v soutěži na Pomník obětem první a druhé světové války v Rožnově pod Radhoštěm. Přišel s ideou nízké čochy z pokud možno co

nejvíce černého kamene. Po složitých peripeteciích se mu podařilo získat blok afrického gabra, hlubinného magmatického kamene náročného na opracování, prodáváného pod obchodním názvem Nero Zimbabwe. Tento kámen po vyleštění dosahuje téměř absolutní černě a – slovy samotného sochaře – začne působit téměř nadpozemsky. Rožnovský pomník mu přinesl nejen širokou pozitivní odezvu, ale i materiál, který zbyl po opracování kamenného bloku. Fiala ho využil pro další práce. Poskládal z něj Černé zrcadlo, plochý kruh o průměru 640 cm, v němž na své výstavě na Pražském hradě v roce 1997 nechal odrážet katedrálu a poté jej natrvalo osadil v Klatovech jako Pomník obětem heydrichiády. A také na chebské výstavě jsou z něj hned dvě sochy...

Další významná realizace v kameni následovala v roce 2000 v rakouském Grazu, tentokrát pro změnu v nejslavnějším kameni barvy bílé – carrarském mramoru. Tehdy jeho dřevěná socha na výstavě pod širým nebem zaujala natolik, že byl vyzván k účasti v soutěži na vnitřní dvorek nového pavilonu zdejší univerzitní kliniky. Uspěl v ní s kompozicí geometrických tvarů nazvanou Bílá zahrada a od té doby s tímto materiálem čas od času pracuje i ve své tvor-

jich je šest, ale pokaždé, když se naskytne vhodný kámen, autor přidá další kus. Z podobně exotického kamene, zeleného brazilského granitu, vytvořil Slzy (2001), jednu z prací vystavených ve velkém sále.

Tento tvar se u Fialy objevuje častěji, na výstavě ještě v poněkud jiné podobě v kompozici Lamento a vedle toho v řadě pomníků a venkovních realizací (Oplakávání v Domažlicích, Slza válek v Dobřanech – viz obrázek, Slza pro Wells Fargo v USA, zastavení Křížové cesty 21. století v Kuksu) jako otevřený, neliterární symbol utrpení a žalu za těmi, co odešli.

Většinu soch na výstavě vytvořil z materiálu, který je pro něj nejdostupnější, ze šedé žuly z regionu jihovýchodně od Klatov, kde žije. Je to kámen mnohem obvyklejší než ty zmíněné výše, používaný mj. na dlažební kostky. Aby ho oživil, využívá různé povrchové textury, kterých dosahuje zpracováním různými nástroji, a před pěti lety do něj začal nasmělovat barvu. Nejdříve jen zvýraznil hranu nebo natřel neviditelnou stranu, která se uplatňovala jen barevným stínem, postupně však její podíl zvyšoval a nyní často nechává zaznít barvy jasných odstínů naplno právě v ostrém kontrastu s nepřilíživou barvou kamene.

bě volné. Na výstavě to dokládají Etuda I a II a také jeden z jehlanů vstupní sochy Jin a jang; ten druhý černý je proveden ze syenitu ze zaniklého lomu v Pohorsku u Sušice.

V prvním sále výstavy je prezentována kompozice tvořená šesti Lentilkami, kotouči o průměru 80 cm z různých barevných mramorů, které – podobně jako jeho rožnovský pomník – jako by se lehce vznášely nad zemí. Zatím

Sám ke své tvorbě v kameni říká, že jeho dlouhé únavné opracovávání má v sobě něco až zenového. „Kamenná socha vzniká pomalu. Děláním při tom dost velký rámus a práším, takže ke mně nikdo nechodí. Jsem tak uzavřen v jakémsi vnitřním chrámu, kde je naprosté soustředění a klid.“

Marcel Fišer

Ohnutý, 2003, gabro, 42 x 20 x 42 cm

Lentilky, 1995–2016, různé mramory, průměr 80 cm

Levitace, 2019, žula (lom Flossenbürg), barva, průměr oválů 100–200 cm

Žluto-modrý kvádr, 2016, 80 x 130 x 110 cm, Galerie Kuns(t)räume grenzenlos, Bayerisch Eisenstein

Lamento, 2019, žula (lom Slatina), barva, pět částí 75–100 cm

Obálka: Duha, 2014, žula, barva, 45 x 100 x 24 cm

Václav Fiala Kámen barva tvar

Velká galerie, 10. 1.–24. 3. 2019
Kurátor Marcel Fišer
Otevírací doba út–ne, 10.00–17.00

Vernisáž 2. října v 17.00.
18. prosince v 17.00 přednáška Václava Fialy o jeho práci.

Galerie výtvarného umění v Chebu
příspěvková organizace Karlovarského kraje
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 16, 350 02 Cheb
T: +420 354 422 450, F: +420 354 422 163
info@gavu.cz, www.gavu.cz

GAVUCHEB

Výstavní program GAVU Cheb je podpořen z grantového programu MK ČR.

V roce 2019 vydala Galerie výtvarného umění v Chebu. Text Marcel Fišer, grafika Kolář & Kutálek, tisk Dragon Press, s. r. o., náklad 800 ks.